

Till Utbildningsstyrelsen

Ärende: Begäran om utlåtande om Nationella läskunnighetsstrategin 2030.

OPH-3758-2021

Bildningsalliansen tackar för möjligheten att ge utlåtande om Läskunnighetsstrategin.

I strategin definieras läskunnighet som multilitteracitet, som omfattar färdigheter att läsa och producera alla slags texter från traditionella skrivna texter till exempelvis audiovisuella framställningar. Bildningsalliansen anser det vara viktigt att man definierar läskunnighet som multilitteracitet. Begreppet multilitteracitet visar på den bredd av läskunnighet man behöver i dag för att vara delaktig i samhället.

Läskunnighet är viktigt för att alla ska kunna vara jämbördiga och fullvärdiga medborgare. Läskunnighetsarbetet behöver resurser och strukturer. Bildningsalliansen vill lyfta fram betydelsen av att det ska finnas fungerande strukturer också på svenska i Finland och att centrala aktörer skapar fungerande nätverk för läskunnighetsarbetet på svenska.

Enligt strategin ska alla barn, unga, vuxna och äldre personer ha rätt till en god och mångsidig läskunnighet. Läskunnigheten finns som grund för allt lärande. Bildningsalliansen vill lyfta fram betydelsen av att öka läskunnigheten bland vuxna som har bristfälliga grundläggande färdigheter och unga vuxna som ska gå vidare i sina studier. Den fria bildningen har en mångårig erfarenhet av att jobba med grundläggande färdigheter både bland unga och vuxna. Som exempel kan nämnas påbyggnadsundervisningen, undervisning för nyanlända och migranter samt läs- och skrivfärdighetsträning. Den fria bildningen kan också bidra till att det finns tillgängliga åtgärder kring läskunnighet i alla regioner, i och med att det finns fri bildning i alla våra kommuner.

Bildningsalliansen vill också påpeka att Finland har två nationalspråk, vilket betyder att varje medborgare i någon mån borde kunna agera på de båda nationalspråken.

Den nationella läskunnighetsstrategin grundar sig på: strukturer, kompetenshöjning av läskunnighetsarbete och inspiration till läsning. Bildningsalliansen anser att för att man ska lyckas med arbetet behövs alla aktörers insatser, om det så betyder läroinrättningar, föreningsliv eller andra instanser inom den tredje sektorn.

Vuxnas färdigheter när det gäller läskunnighet är centralt med tanke på det kontinuerliga lärandet och kommande behov i arbetslivet och i samhället. Det här gäller främst för grupper som redan nu är underrepresenterade. Den fria bildningen har via sina läroinrättningar och

föreningar naturlig kontakt med målgruppen. Bildningsalliansen vill också lyfta fram folkhögskolornas utbildningar (det s.k. folkhögskoleåret) inom ramen för den utvidgade läroplikten. Folkhögskolorna har med sin mångåriga erfarenhet och med utbildningar såsom folkhögskoleåret goda möjligheter att främja de grundläggande färdigheterna hos unga så att vägen till andra stadiets gymnasie- eller yrkesutbildning blir smidigare.

Bildningsalliansen välkomnar strategins fokus på att öka forskning i multilitteracitet.

Utlåtande om riktlinje 1: Vi skapar strukturer för det läsfrämjande arbetet. Du kan också föreslå en åtgärd som borde ingå som en del av den nationella läskunnighetsstrategin.

Enligt strategin är de strukturer som främjar läskunnighet alla de nationella och regionala nätverk för läskunnighetsarbete och samarbete som skapas mellan olika förvaltningsområden, resurser som anvisats till läskunnighetsarbetet samt forskning som stöder dessa. Bildningsalliansen vill lyfta fram den fria bildningen och dess insatser som viktiga ifråga om det nationella, regionala och kommunala arbetet.

Vid en eventuell kartläggning av aktörer och innehåll ska också den fria bildningen och föreningar beaktas. Kartläggningen ska förverkligas med fokus på läskunnighet i de båda nationalspråken. Om man anser att det finns resurser för att skapa en enhet som koordinerar och ansvarar för arbetet ska detta också innebära resurser för koordinering av det svenska.

Bildningsalliansen understöder tanken på ett systematiskt och långsiktigt nätverksarbete med tillräckliga resurser så att man inte behöver förlita sig på projektbaserad finansiering. Bildningsalliansen anser det också vara centralt att läskunnighetsarbetet har flerspråkiga tjänster och beaktar olika språkgrupper.

Utlåtande om riktlinje 2: Vi stärker kompetens om läskunnighet. Du kan också föreslå en åtgärd som borde ingå som en del av den nationella läskunnighetsstrategin.

Strategin nämner att man ska fästa särskild uppmärksamhet vid att stärka läskunnighetsarbetet i undervisningen i finska som andra språk, integrationsutbildningen, undervisningen i elevernas eget modersmål och den flerspråkiga undervisningen. Bildningsalliansen anser att det här också behöver gälla undervisning i svenska som andra språk.

Idag då vårt samhälle och våra arbetsplatser är mångkulturella behöver man också utveckla språk- och kulturmedvetenheten hos alla medborgare och på arbetsplatserna.

Bildningsalliansen anser att multilitteracitetens betydelse ska lyftas fram både i lärarutbildningen och också i den fortbildning som erbjuds lärare.

Utlåtande om riktlinje 3: Vi inspirerar till läsning. Du kan också föreslå en åtgärd som borde ingå som en del av den nationella läskunnighetsstrategin.

Den fria bildningen är gärna med och planerar och genomför olika mångformiga lärmiljöer för att främja intresset för läsning. Studiecentralerna har erfarenhet av att ordna och genomföra olika bokcirklar. Folkhögskolorna och medborgarinstituten har redan nu verksamhet som sammanför olika åldersgrupper och personer med olika kulturell bakgrund. Bildningsalliansen understöder förslaget att inspiration till läsning inkluderas i verksamhetsmodellerna för kontinuerligt lärande.

Övriga kommentarer:

Allmänna iakttagelser som berör den nationella läskunnighetsstrategin.

Bildningsalliansen vill ännu lyfta fram betydelsen av Ordkonsten som en grundläggande konstform som främjar läskunnigheten. Ordkonstens betydelse måste stärkas och även resurseras med tillräckliga medel så att den finns tillgänglig i alla regioner. Den digitala läskunnigheten får inte främjas på bekostnad av en god och djup läskunnighet.

Helsingfors 15.10.2021

Ordförande Moa Thors

Verksamhetsledare Henrika Nordin